

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister voor Medische Zorg over de brief van 1 mei 2018 inzake het Besluit privatisering Intravacc (Kamerstuk 34 951, A/ nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

Adjunct-griffier van de commissie,
Bakker

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II.	Reactie van de Minister	5

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het besluit tot privatisering van Intravacc. Het is belangrijk dat de publieke belangen goed geborgd zijn. De leden van de VVD-fractie steunen dit besluit. Deze leden hebben nog enkele vragen naar aanleiding van het besluit.

Bij de verkoop zullen de overnamepartijen getoetst worden aan de hand van een aantal criteria. De leden van de VVD-fractie gaan er vanuit dat als het gaat om het criterium «reputatie en betrouwbaarheid van de overnamepartij», hieronder ook wordt verstaan hoe de overnamepartij omgaat met prijzen van hun producten, onder andere ook in ontwikkelingslanden. En dat de overnamepartij dus een goede reputatie moet hebben dat ze een eerlijke prijs voor hun producten vragen. Kan dat worden bevestigd?

Genoemde leden vinden net als de Minister dat straks de ontwikkeling van het nieuwe polio vaccin Sabin moet worden voortgezet, zolang er kans is op een succesvol product. Dit zal worden vastgelegd in contractuele afspraken met de koper van Intravacc. Welke afspraken zijn er met de World Health Organization? Hoe groot is de kans op een uiteindelijk succesvol product? Welke risico's zitten er nog in de «productontwikkeling»? Hoe wordt de Kamer over de afspraken op dit punt geïnformeerd?

Het is volgens de leden van de VVD-fractie logisch dat ook de intellectual property (IP)-rechten met het bedrijf meegaan, want uiteindelijk is dat een groot deel van het uiteindelijke bedrijf. Deze leden vinden het echter ook logisch dat er voor de vaccins die tot stand zijn gekomen of nog gaan komen met financiële middelen van de Nederlandse Staat, straks niet de hoofdprijs betaald hoeft te worden indien Nederland het product wil (in-)kopen, en er dus afspraken over de totstandkoming van de prijs bij aankoop van die vaccins door Nederland worden gemaakt. Welke afspraken worden hierover vooraf gemaakt met de koper van Intravacc? Hoe wordt de Kamer ook op dit punt geïnformeerd?

Wat is de inschatting van de waarde van Intravacc? Hoe (en door wie) gaat de begeleiding van de verkoop plaats vinden?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het besluit tot privatisering van Intravacc. Deze leden hebben hier nog enkele vragen bij.

De Minister schrijft dat Nederland één van de laatste landen ter wereld is dat nog een instituut voor vaccinonderzoek en -ontwikkeling in eigen beheer heeft. De leden van de CDA-fractie vragen welke landen binnen Europa nog een dergelijk instituut in eigen beheer hebben. Wordt in die landen ook overwogen om deze instituten te privatiseren?

De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister kan aangeven voor welk deel Intravacc in de afgelopen jaren en dit jaar voor de omzet afhankelijk is van opdrachten vanuit de Nederlandse overheid en voor welk deel van commerciële opdrachten. Kan de Minister daarnaast aangeven wat voor opdrachten de Nederlandse overheid de afgelopen jaren aan Intravacc heeft gegeven? Deze leden vragen daarnaast wat voor opdrachten de komende vijf jaar vanuit de overheid aan Intravacc gegeven zullen worden en of hierbij de staatssteuntoets correct is uitgevoerd.

Genoemde leden vragen de Minister nader te onderbouwen waarom hij het advies van de Algemene Rekenkamer niet overneemt om zeggenschap over toekomstige statutenwijzigingen te behouden.

De leden van de CDA-fractie vragen waarom volgens de Minister een duur van vijf jaar voor de hand ligt voor de waarborg tegen verandering van eigenaarschap.

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie danken de Minister voor zijn brief over het besluit Intravacc te privatiseren. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie maken zich zorgen over de dalende vaccinatiegraad en hebben onlangs ook vragen gesteld over de beschikbaarheid van vaccins (specifiek over Meningokokken). Hoewel de Minister in zijn brief een aantal waarborgen noemt, hechten deze leden eraan de Minister te vragen hoe hij garandeert dat er te allen tijde voldoende vaccins beschikbaar zijn -ook als Intravacc niet meer in publieke handen is.

In het advies van de Algemene Rekenkamer worden waarborgen gevraagd bij toekomstige verandering van eigenaarschap. De Minister stelt dat hiervoor een termijn van vijf jaar voor de hand ligt. Kan de Minister dat nader onderbouwen?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het besluit tot privatisering van Intravacc. Deze leden hebben naar aanleiding van het besluit onderstaande opmerkingen en vragen.

Overwegingen om te privatiseren

Er wordt al een aantal jaar gesproken over de privatisering van Intravacc, maar nu is het besluit blijkbaar toch echt genomen. De leden van de SP-fractie staan hier niet positief tegenover. Het Instituut voor Translationele Vaccinologie (Intravacc) is in Nederland én wereldwijd van groot belang voor translationeel vaccinonderzoek en -ontwikkeling, zo menen de leden van de SP-fractie. Het wordt zelfs internationaal als een bijzonder instituut gezien. Het bestrijden van infectieziekten wordt in de toekomst ook alleen maar belangrijker, zo menen deze leden. Het is dan ook van groot belang dat het ontwikkelen van nieuwe en verbeterde vaccins blijft voortbestaan en daarmee dat vaccins beschikbaar blijven. Dit mag nooit in gevaar komen, zo stellen de leden van de SP-fractie. Deze leden staan dan ook niet achter het besluit om over te gaan tot privatisering van Intravacc. De vaccins moeten beschikbaar blijven en mogen niet overgelaten worden aan de grillen van de markt. Waarom acht de Minister het dan toch veilig(er) om de vaccinontwikkeling aan de markt over te laten dan deze in eigen handen te houden?

De voorganger van deze Minister zette het proces in gang. Genoemde leden krijgen graag uitgebreid alle argumenten opgesomd om over te gaan tot deze privatisering. Ziet de Minister ook eventuele gevaren, zo vragen deze leden. Is de Minister het met de leden van de SP-fractie eens dat het in ieder geval geen goed argument is dat het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ook geen onderzoeksinstituut heeft voor antibiotica, dan wel kankermedicijnen? Dat b en c er niet zijn wil natuurlijk niet zeggen dat a niet van groot belang kan zijn. Dat er geen Nederlands Ouderen Instituut is, is toch ook geen argument om geen Nederlands Jeugd Instituut te hebben? En aan de andere kant sluit het bestaan van de Nederlandse Sportraad het bestaan van het Mulier Instituut of het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen toch ook niet uit?

Deelt deze Minister de mening van zijn voorganger dat privatisering de slagvaardigheid van Intravacc zal vergroten? Zo ja, kan de Minister toelichten waarom hij deze mening is toegedaan? En waarom worden de «beperkte mogelijkheden om extra of nieuwe investeringen te doen als gevolg van een terugtrekkende overheid» als goed argument gezien? Zou het niet een betere oplossing zijn als de overheid zich niet zover terugtrekt van wat van essentieel belang is maar zich hier juist sterk op inzet, zo vragen de leden van de SP-fractie.

Steun voor privatisering

In de brief van 22 december 2016 staat «Intravacc verricht daarvoor met name translationeel onderzoek en ondersteunt technology transfer. Dit betreft een risicovolle fase die door de farmaceutische industrie om strategische redenen niet altijd wordt opgepakt (marktfalen)». Kan de Minister hier nog eens op in gaan? Waarom nam de farmaceutische industrie eerder haar rol niet? En waarom zou zij die nu wel gaan nemen? Wat zijn volgens de Minister die strategische redenen? Betreft dat wellicht dat zij er nu (veel) geld mee kan verdienen? Staat dan nog wel het publieke belang centraal in de ontwikkeling en verbetering van vaccins, zo vragen de leden van de SP-fractie. Waarom ziet de Minister af van een wettelijke borging van het publieke belang van de Intravacc-taken, acht hij deze publieke belangen niet van het allergrootste belang? Kan de Minister daarnaast toelichten hoe hij het besluit tot privatiseren ziet in het kader en het tijdstip van de afnemende vaccinatiegraad en de steeds meer naar voren komende berichten van tekorten aan antibiotica en de onvoldoende beschikbaarheid van geneesmiddelen? Is de Minister het met de leden van de SP-fractie eens dat het besluit tot privatisering op dit moment niet verstandig maar juist zeer onverstandig is? Het zou toch zonde zijn als die, wereldwijd unieke, beschikbare kennis verloren of niet meer beschikbaar zou zijn, zo vragen deze leden. Acht de Minister de kans reëel dat de zorgvuldig opgebouwde kennisinfrastructuur verloren gaat?

Kan de Minister in dit kader tot slot ingaan op de volgende punten uit het rapport en de conclusies over de nationale publieke belangen bij vaccinonderzoek (uitgevoerd door de heer De Goeij)?

- IV.4.4, De Bill & Melinda Gates Foundation: «Jullie wagen het niet Intravacc met de R&D functies in het publieke belang te vervreemden of te verkopen; jullie moeten dat dicht in de staat houden en zeggenschap voor 100% borgen» (pagina 29).
- IV.4.5 – IV: «Het aan de staat blijvend verbonden blijven van Intravacc is een conditio sine qua non voor de genoemde spelers onder III. Dit is in documenten en brieven vastgelegd en beschikbaar bij Intravacc en VWS. Zij geven dus aan dat de Staat eigenaar blijft van Intravacc. Een privatisering of verkoop van Intravacc is hen een brug te ver en zal de opdrachtportefeuille van Intravacc in gevaar brengen, doordat zij zich

terugtrekken met opdrachten aan Intravacc, zo is de verwachting»(Pagina 30).

Vervolgstappen

Indien er daadwerkelijk overgegaan wordt op privatisering van Intravacc, zal de Minister de privatisering voor een periode van vier jaar evalueren. Aangezien Intravacc voor de eerste vijf jaren opdrachten meekrijgt, lijkt het de leden van de SP-fractie dat een evaluatie over de eerste vijf jaar geen goed beeld gaat geven van de toekomst van Intravacc en daarmee de beschikbaarheid en ontwikkeling van vaccins. Daarom vragen genoemde leden om naast de evaluatie na vier jaar ook een evaluatie na bijvoorbeeld zeven of acht jaar te organiseren. Is de Minister het met deze leden eens dat dit een veel realistischer beeld zal geven? Zal de Minister daarnaast/daarbij monitoren op kostenontwikkeling en beschikbaarheid van vaccins en hierover de Kamer regelmatig informeren? Wat gaat de Minister doen mochten de kosten zich negatief ontwikkelen, oftewel mocht er een flinke prijsstijging plaatsvinden? Wat gaat de Minister doen mocht de beschikbaarheid van vaccins zich negatief ontwikkelen, oftewel mocht er een flinke afname plaatsvinden? Graag ontvangen deze leden een reactie.

II. REACTIE VAN DE MINISTER